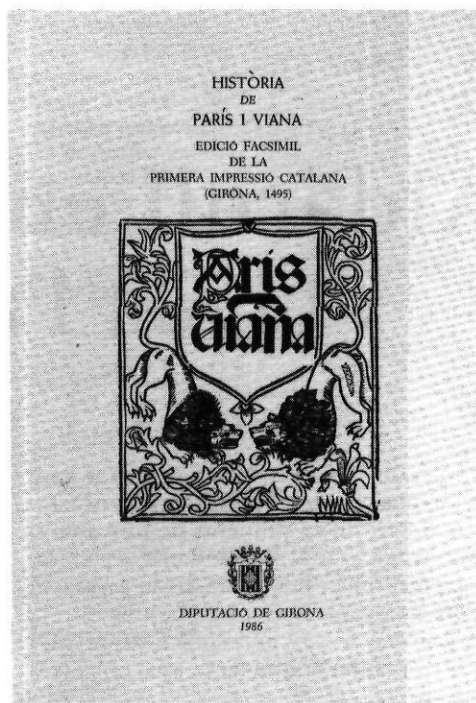

NOGUERA, Antoni: "El Pantocràtor romànic de les terres gironines".
Edició: Diputació de Girona i Caixa de Sabadell. Edicions de Nou Art Thor, 1ª edició, 1986, Barcelona. Col·lecció "Terra Nostra", núm. 4. 90 pàgs.

Pantocràtor significa "tot-poderós" o més exactament "que ho té o ho domina tot". Aquest sobrenom fou donat en l'època hel·lenística a Zeus i a d'altres divinitats. Amb posterioritat, aquest epítet fou aplicat a Déu Pare en el símbol de la fe i també en les representacions de Crist, com a Senyor de l'Univers, típiques de l'art bizantí. Entre els estudiosos de l'art, l'apel·latiu de Pantocràtor coexisteix amb el de *Majestas Domini* o Crist en Majestat, sobretot en un intent de diferenciar aquesta figura de les imatges de talla del Crist vestit, anomenades Majestats.

GUERRA I VILANOVA, Carme i JORDÀ I VIDAL, Salvador: "Estructura econòmica del turisme de Castelló d'Empúries".
Edició: Ajuntament de Castelló d'Empúries, 1ª edició, 1986. 101 pàgs.

Minucios i aprofundit estudi sobre l'evolució que el turisme ha experimentat aquest poble des dels seus inicis fins avui, que pretén de constituir-se en volum de consulta sobre un àmbit, el del turisme, que ha marcat un canvi important en la vida col·lectiva en els darrers anys. Aquest treball ha estat elaborat per dos joves de la Vila, vol ésser un estímul per tal que les promocions d'estudiants dediquin els seus esforços a la investigació del coneixement del seu entorn en els diversos aspectes.

La recuperació d'un incunable

Història de París i Viana.
Edició facsímil de la primera impressió catalana (Girona, 1495). Diputació de Girona, 1986.

Fa una mica més de cinc-cents anys Diego Gumiel, un impressor i tipògraf castellà, instal·là una impremta a Girona juntament amb Juan Valdés i Joan Pla. En el seu taller s'imprimí, a més d'altres llibres molt notables, la *Història de las amors de París i Viana*, una narració d'amors contrariats divulgadíssima arreu d'Europa que la Diputació de Girona ha tingut l'encert de tornar a publicar en una bella edició facsímil, precedida de dos excel·lents estudis de Pedro M. Cátedra i de Modest Prats.

L'estudi de P.M. Cátedra és una brillant i erudita investigació sobre els orígens, l'evolució i la difusió hispànica del *París i Viana*. Segons P.M. Cátedra, les formes breus d'aquesta obra —dintre de les quals cal incloure l'edició gironina— possiblement són d'origen italià, depenen estretament, tot i estar sotmeses a reelaboracions, d'estructures narratives simples i folklòriques i són la clau per esbrinar els orígens de la història. Les versions més extenses, en llengua francesa, són el fruit de modernitzacions narratives que, sen-

se modificar l'estructura interna del relat, en desenvoluparen diversos aspectes secundaris en consonància amb els nous corrents literaris del segle XV. Aquest fet és exemplificat agudament amb el seguit de paral·lelismes apuntats entre *Curial e Güelfa* i les versions més extenses de *París i Viana*. P.M. Cátedra completa el seu pròleg amb una detallada anàlisi de l'activitat editorial de Gumiel a Barcelona i Girona (1494-1501), un capítol imprescindible per a la història de la impremta incunable catalana i espanyola.

L'estudi lingüístic de Modest Prats posa en relleu el rar *equilibri estilístic* entre la modernitat i l'arcaisme de la prosa de *París i Viana*, escrita en el català propi de finals del segle XV. La sintaxi i, sobretot, el lèxic són els punts en què aquest equilibri es perd i s'imposen solucions lingüístiques més modernes. És especialment interessant l'anàlisi de les modernitzacions lèxiques, clar exponent de la tendència a la hispanització del lèxic català present des de principis del segle XV.

XAVIER RENEDO I PUIG